

«ΘΡΑΚΙΝΑ» ΕΤΟΣ Α' ΤΟΜΟΣ Α' ΤΕΥΧΟΣ Α' και Β'
(1928) σε. 5-19

Σ. ΠΕΛΕΚΙΔΟΥ
Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης.

ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Τὰ δύο μάρμαρα τῆς ἀρχαιογικῆς συλλογῆς τοῦ Θρακικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Ραιδεστοῦ¹⁾, περὶ τῶν ὅποιων γίνεται λόγος ἐν τοῖς ἔξης, εὑρίσκονται ἥδη εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Θεσσαλονίκης, ὅπου ἔχουν μεταφερθῆ μαζὶ μὲ τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἐν λόγῳ Συλλογῆς ἀπὸ τοῦ Ὁκτωβρίου τοῦ 1922.

Τὸ ἔνα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι

1. Η ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΒΙΖΥΗΣ
(Εἰκόνες 1-4)

ἥτοι ἄγαλμάτια γυναικός, ἀρχαϊκῆς τέχνης, τοῦ γνωστοῦ τύπου τῶν «κορῶν»⁴⁾.

Τῆς λείποντος ἡ κεφαλὴ μαζὶ μὲ τὸν λαιμόν, οἱ πόδες ἀπὸ τὰ γόνατα καὶ κάτω, ἡ ἄκρα δεξιὰ χείρ καὶ τῆς ἀριστερᾶς ἔνα μεγάλο κομμάτι ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ βραχίονος καὶ κάτω. Τὸ ὅλον σωζόμενον ὑψος τῆς ἀνέρχεται εἰς 0,55 μ. Εὑρέθη πιθανώτατα εἰς περιοχὴν τῆς Βιζύης⁵⁾, εἶναι

σωφοήν
ύγος 0,55

¹⁾ Πρβλ. «Θρακικὸς Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος ἐν Ραιδεστῷ. Ἐκθεσις τῶν περιγραμμένων ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ μέχρι τέλους τοῦ Γ' ἔτους. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1874. Τύποις Βουτυρᾶς καὶ Σ/ας». Κατάλογοι τῆς Συλλογῆς ταύτης ὑπάρχουν: Α' τοῦ Γρ. Καλλίδου εἰς τὰς σελ. 59—73 τοῦ ἄνω φυλλαδίου καὶ Β' τοῦ Παπαδοπούλου Κεραμέως ὡς συμπλήρωσις κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ Παραρτήματος τοῦ ΙΖ' τόμου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου σελ. 75 κ. ἔξ. Αἱ περιγραφαὶ τῶν περιόπτων ἔργων καὶ κυρίως εἰς τὸν Α δὲν εἶναι πάντοτε σαφεῖς.

²⁾ Η διάσωσις τῆς συλλογῆς κατὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης ὀφείλεται εἰς τὸν τότε Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν Ἐκπαιδεύσεως Θράκης κ. Β. Νικολαΐδην καὶ τὸν καθηγητὴν κ. Δρόσον.

³⁾ Πρβλ. Lechat, Au Musée de l'Acropole d'Athènes, études sur la sculpture en Attique avant la ruine de l'Acropole par l'invasion de Xerxés. 1903. Τοῦ αὐτοῦ, La sculpture Attique avant Phidias.

⁴⁾ Είναι τὸ μόνον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄγαλματα τῆς συλλογῆς, εἰς τὸ ὅποιον δύναται νὰ ἀναφέρεται ἡ τοῦ Α καταλόγου (σελ. 70 ἀρ. 6) περιγραφή: «Κορμὸς γυναικὸς μετὰ χλαμύδος (=ἐννοεῖται προφανῶς τὸ ἴματιον) λαμπρῶς ἐπεξειργασμένης. Ἐλλείπουσιν ἡ κεφαλὴ, αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες. Εὑρέθη ἐν Βιζύῃ καὶ ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλληλοδιδάκτου Εὐστρατίου».

δὲ εἰργασμένη ἀπὸ τὸ λευκόν, ἔλαφος κυανίζον καὶ μὲ βαθυκυάνους φλέβας μαρμάρου τῆς Προκοννήσου⁶⁾ (τοῦ Μαρμαρᾶ).

Ἡ κόρη τῆς Βιζύης κατὰ τὸ σύνηθες σχῆμα τῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης φαίνεται νὰ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς καὶ νὰ ἔκειναι διὰ τοῦ ἀριστεροῦ, τὸ δποῖον προεκβάλλει. Εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα, ἡ δποία λείπει, ἔκρατει κάποιαν προσφοράν⁷⁾, ἵνα πτηνὸν πιθανῶς, ἀν πρέπη νὰ κρίνωμεν ἀπὸ τὸ σχῆμα τοῦ σπασίματος, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς ἀνασύρει (»ἀνέχει«) τὸν χιτῶνα καὶ ἔτσι δίδει εἰς τὸ σῶμα ἐλευθερίαν πρὸς κίνησιν.

Ο ἐκ τῶν τοῦ ὑφάσματος χιτῶν ποὺ φορεῖ, ἀρκετὰ ἀνοικτὸς περὶ τὸν λαιμόν, ἔζωσμένος καὶ μὲ κοντὰς χειρίδας, ποὺ καταλήγουν διάλιγον ὑψηλότερον τοῦ ἀγκῶνος, φέρων δὲ πρὸς τούτοις ποίκιλμα—δέσμας λεπτῶν κυματοειδῶν πτυχῶν κατὰ ὁρισμένα διαστήματα⁸⁾—μόνον εἰς τὸ ἄνω μέρος του, κατήρχετο, ἀν πρέπη νὰ κρίνωμεν ἀπὸ ἄλλα καλλίτερα σωζόμενα ἔργα τοῦ ἴδιου τύπου, μέχρι σχεδὸν τῶν ἀστραγάλων. Αἱ πρὸς τὰ κάτω πυκναὶ πτυχαὶ αὐτοῦ πηγαίνουν κατὰ τὴν κάθετον τοῦ σώματος καὶ παρεκκλίνουν ταύτης ἔκει μόνον, δπου ἀναγκάζονται νὰ ἀκολουθήσουν τὴν φορὰν τοῦ δὲ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἀνασυρομένου ἐνδύματος.

Απ⁹⁾ ἐπάνω ἀπὸ τὸν χιτῶνα τοῦτον φέρει τὸ ἱμάτιον, ἦτοι τὸ μακρὸν καὶ στενὸν τεμάχιον ὑφάσματος, τὸ δποῖον—κατὰ τὴν μόδαν τῶν ἀρχαϊκῶν χρόνων—ἔφορδος ἔργος κατὰ τὸ μέσον τοῦ ἀνεπτυγμένου ὑπὸ τὴν ἀριστερὰν μασχάλην οὕτως ὅστε δ ὅμος νὰ μένῃ ἐλεύθερος, εἴτα, συρόμενον λοξῶς ἐπὶ τοῦ στήθους ἐμπρὸς καὶ ἐπὶ τῶν νώτων ὅπισω, πιάνεται ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὅμου καὶ τοῦ βραχίονος διὰ πόρπης ἡ ἀραιῶν ραφῶν καὶ ἀφήνεται γὰ χυθῆ περὶ τὸ σῶμα, μακρότερον κατὰ τὴν δεξιὰν καὶ κοντότερον κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευράν. Οἱ ἄριστα διατεταγμένοι καὶ μὲ ἀμεμπτον τσάκιση πλισσέδες τοῦ ἱματίου σχηματίζουν κατὰ τὰ πρὸς τὰ κάτω φερόμενα κράσπεδα αὐτοῦ μίαν συνεχῆ, γεμάτην ἀπὸ ζωὴν τεθλασμένην, ἐνῷ τούναντίον τὸ ἄνω κράσπεδόν του, ποὺ περνᾷ λοξῶς ἐπὶ τοῦ στήθους—διαφορετικὰ παρὰ εἰς τὰς ἄλλας κόρας—διαγράφει ἀπλῆν εὐθεῖαν.

Ἡ κόμη, τῆς δποίας τὴν διάταξιν ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῆς κεφαλῆς

⁶⁾ Πρβλ. »Προκόννησος μετάλλου ἔχουσα τῆς λευκῆς μαρμάρου πολὺ τε καὶ σπουδαῖον «Στραβ. VII, 331 fr. 56 ἡ »μέταλλον μέγα λευκοῦ λίθου σφόδρα ἐπαινούμενον« Στραβ. XIII' 588. Περὶ τῆς μεγάλης χρήσεως τοῦ μαρμάρου κατὰ πρβλ. Daremberry—Saglio, Diction des antiquités gr. et rom. III σ. 1603, a καὶ b.

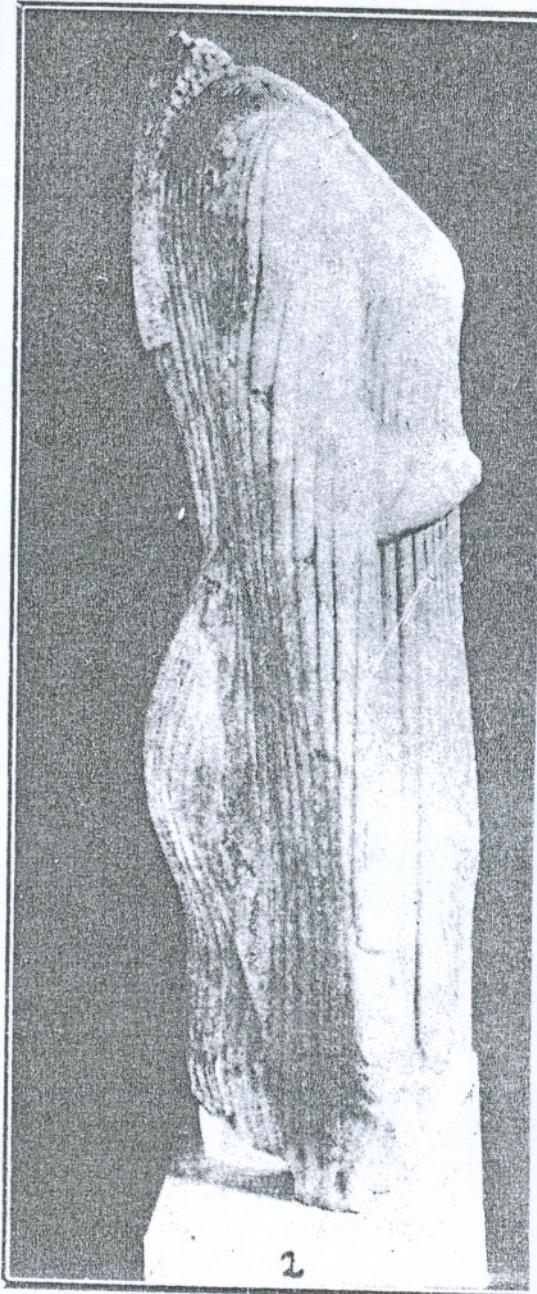
⁷⁾ Ἀνθος λ. χ. καρπόν, πτηνόν, στέφανον. Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος (1906) σ. 74 (Lechat).

⁸⁾ Κατὰ παρόμοιον τρόπον πεποικιλμένος δ ἀρχαϊκὸς κοσμὸς τῆς Χίου. F. Winter, Kunstgesch. in Bildern VII σ. 200, 1.

ΣΕΛΙΔΑ 7

Η ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΒΙΖΥΗΣ
ωρώτες δυναστίες 6ου π.Χ. αι.

ΣΕΛΙΔΑ 8

ΣΕΛΙΔΑ 9 Η ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΒΙΓΥΗΣ

ΣΕΛΙΔΑ 10

ἔν γένει δὲν ἡμποροῦμεν νὰ γνωρίζωμεν, ἐπὶ τῶν νώτων ἔξαπλώνεται λυτὴ ὥς μία μᾶζα κυματιζόντων βιστρύχων.

⁹Ιχνη πολυχρωμίας, τῆς δποίας ἡ προϋπόθεσις ἐπὶ τῆς ζώνης κυρίως ἐπιβάλλεται, δὲν σώζονται.

Κατὰ τὴν στάσιν, τὴν ἐνέργειαν τῶν χειρῶν καὶ τὴν περιβολὴν ἀνήκει εἰδικώτερον· ἡ κόρη τῆς Βιζύης εἰς τὸν τύπον τῶν ἀρχαϊκῶν κορῶν, τοῦ δποίου γνωστότερος ἀντιπρόσωπος εἶναι ἡ κόρη τοῦ Ἀντήνορος.
¹⁰Αλλὰ μεταξὺ τῶν ἄλλων κορῶν τοῦ τύπου τούτου καὶ τῆς ἡμετέρας ὑπάρχουν ἀρκεταὶ τεχνικαὶ διαφοραί, ἐπὶ τῶν δποίων θὰ ἦτο ἵσως δυνατὸν νὰ βασισθῇ ἀκριβεστέρα χρονολογικὴ ἐκτίμησις τῆς τελευταίας:

Πλὴν τῆς αὐστηροτέρας σχηματοποιήσεως, ἡ δποία παρουσιάζεται ίδιως εἰς τὴν πτύχωσιν τοῦ κάτω χιτῶνος καὶ ὑπενθυμίζει τὴν Ἡραν τοῦ Χηραμύου, οἱ πρὸς τὰ ἐμπρόδος ἐπὶ τῶν ὅμων καὶ τοῦ στήθους ἀναπαυόμενοι πλόκαμοι τῶν ἄλλων κορῶν τοῦ τύπου λείπουν ἐντελῶς ἀπὸ τὴν ἡμετέραν, καὶ ἔτσι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο συμφωνεῖ ἡ τελευταία πρὸς κόρας τῆς παλαιοτέρας ἀρχαϊκῆς τέχνης, ὅπως εἶναι ἡ Ἡρα τοῦ Χηραμύου ἡ ὑπ' ἀρ. 677 τοῦ Μουσείου τῆς Ἀλροπόλεως⁹), ἐνῷ ἡ δπισθία κόμη αὐτῆς διατάσσεται κατὰ τὸ σχῆμα σχεδὸν τῶν ἀρχαϊκῶν κούρων.

Ἐπίσης κατὰ τρόπον, τοῦ δποίου δὲν γνωρίζομεν ἄλλο παράδειγμα, τοῦ ἴματίου τοῦ ἄνω κρασπέδου, ποὺ τέμνει λοξῶς τὸ στήθος, διαγράφεται δι' ἄπλης εὐθείας, στερεῖται δὲ τῆς πλισσεδωτῆς παρυφῆς, ἡ δποία συνήθως ξεχειλίζει ἀπὸ τὸ ἴματιον τῶν κορῶν τοῦ ἡμετέρου τύπου ἡ εἶναι προσερραμένη¹⁰) εἰς αὐτό.

Πρὸς δὲ τούτοις ἡ δεξιὰ χείρ, ποὺ ἐκράτει τὴν πρόσφοράν, εἰς τὴν ἡμετέραν κόρην δὲν προεκτείνεται, ὅπως εἰς τὰς ἄλλας τοῦ τύπου της, προστεθειμένη ἀπὸ ἴδιαίτερον τεμάχιον μαρμάρου, ἀλλὰ κατὰ τὸν τρόπον τῆς παλαιοτέρας ἀρχαϊκῆς τέχνης¹¹) πιέζεται πρὸς τὸ στήθος ἐκλαξευομένη ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἔξαεδρου μαρμάρου¹²) ἐξ οὗ τὸ δλον ἄγαλμα.

Ἡ κατὰ τὸν ἄνω παραλληλισμὸν διαπιστουμένη στενωτέρα συγγένεια

⁹) F. Winter, *Kunstgesch.* in *Bildern VII* σελ. 201, 2 καὶ 3.

¹⁰) Προβλ. E. Pfehl, *Athen. Mitteil.* 1923.

¹¹) Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς ἄλλας κόρας τοῦ τύπου προβλ. τὰς ὑπὸ τοῦ Lermann (*Altgrried. Plastik* σ. 48) ὡς altarchaische Frauendarstellungen χαρακτηρίζομένας κόρας τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως ὑπ' ἀρ. 593 Dickins catalogue of Acropolis museum σ. 127), ὑπ' ἀρ. 619 (Dickins σ. 150) καὶ ὑπ' ἀρ. 677 (Dickins σ. 219), πρὸς δὲ τούτους τὴν Ἡρα τοῦ Χηραμύου, τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μασσαλίας καὶ τὴν κόρην τῶν Κλάζομενῶν (Winter, *Kunstgesch.* in *Bildern VII* σ. 201, 2 καὶ σ. 207, 4. 5. 6) ὡς καὶ τὸ τελευταῖον πρόσωπημα τοῦ Μουσείου τοῦ Βερολίνου (Wiegand, *Salrhuel XXXX* σ. 395 κ. ἐ.).

¹²) Προβλ. Gardner, *Journal of Hellenic Stud.* XI (1890) σ. 181 κ. ξ.

Σύγκριση τούτου αγαρφα
ιόργου άνου αγιέρωσε ο
Χιραρχίης στην Ἡρα της
Σάμου το 570 π.Χ.

τῆς ἡμετέρας κόρης πρὸς τὰ ἔργα τῆς παλαιοτέρας ἀρχαϊκῆς τέχνης ὁδηγεῖ εἰς τὸ πιθανὸν συμπέρασμα ὅτι αὕτη μεταξὺ τῶν ἄλλων κορῶν τοῦ τύπου της εἶναι ἡ ὀλιγώτερον ἔξειλιγμένη, ἐπομένως ἡ σχετικῶς ἀρχαιοτέρα.

2. Ο ΚΟΥΡΟΣ ΤΗΣ ΡΑΙΔΕΣΤΟΥ

Ἐργον ἀρχαϊκῆς ὥσαύτως τέχνης παρέχει εἰς ἡμᾶς καὶ τὸ ἔτερον τῶν ἐν λόγῳ μαρμάρων, δὲ ἐφηβος, δὲ ὅποιος ἀναπαρίσταται διὰ τῶν εἰκόνων 5—8.

Καὶ τούτου λείπουν ἡ κεφαλὴ μαζὶ μὲ τὸν λαιμὸν, ἀμφότεραι αἱ χεῖρες — ἡ ἀριστερὰ ὑψηλότερον ἀποκεκρουσμένη —, καὶ ἀμφότεροι οἱ πόδες ἀπὸ τὰ γόνατα καὶ κάτω. Πρὸς δὲ τούτοις φέρει ἐλαφρὰ τραύματα εἰς διάφορα σημεῖα καὶ ἐν ἵσχυρότερον δύπισω ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ γλουτοῦ. Τὸ σωζόμενόν του ὑψος ἀνέρχεται εἰς 0,58 μ. *ΥΨΟΣ 0,58*

Εἶναι εἰργασμένος, ὅπως ἡ κόρη τῆς Βιζύης, ἀπὸ τὸ λευκόν, ἐλαφρῶς κυανίζον καὶ μὲ βαθυκυάνους φλέβας μαρμάρου τῆς Προκοννήσου, καὶ ἔχει εὐρεθῆ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ραιδεστοῦ¹³⁾.

Ο ἀρχαϊκὸς χαρακτὴρ τοῦ ἡμετέρου ἐφῆβου — παρὰ τὸν ἵσχυρὸν αὐτοῦ ἀκρωτηριασμὸν — φαίνεται καθαρώτατα. Ἰσταται μὲ τοὺς πόδας δὲ λίγον ἀπέχοντας ἀπ' ἄλλήλων — στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ καὶ προεκβάλλων τὸν ἀριστερόν —, μὲ τὰς χεῖρας παραλλήλως πρὸς τὸ σῶμα κατερχομένας καὶ ἐφαπτομένας αὐτοῦ κατὰ τοὺς γλουτούς, μὲ τὴν μακρὰν κυματίζουσαν κόμην, ἡ ὅποια ἔκπλατη ἀναπαύεται ἐπὶ τῶν νώτων. Φέρει πρὸς τούτοις ἴματιον, τοῦ ὅποιου τὸ μέσον πιάνεται ἀνεπτυγμένον ὑπὸ τὴν δεξιὰν μασχάλην, ἐνῷ τὰ δύο ἄκρα αὐτοῦ συμπτυσσόμενα δίπτονται ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὕμου, — τὸ ἐν ἐκ τῶν δύπισω πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ ἔτερον ἀντιστρόφως —, οὗτος ὥστε τὸ δεξιὸν στῆθος ἀφήνεται γυμνόν. Αἱ περὶ τὸ σῶμα πλατεῖαι καὶ ἀβαθεῖς πτυχαί, ἔνεκα τῆς πρὸς τὸν ἀριστερὸν ὕμον ἐλειώς τοῦ ἐνδύματος, στενεύουν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, αἱ δὲ τῶν ἄκρων αὐτοῦ τῶν ἔξηρτημένων ἐκ τοῦ ὕμου βαίνουν κατὰ τὴν κάθετον τοῦ σώματος.

Τὸ ὄλον του σχῆμα ἥτοι ἡ στάσις, ἡ θέσις τῶν χεριῶν καὶ ἡ περιβολὴ δεικνύουν σαφῶς ὅτι πρόκειται περὶ ἐνδεδυμένου¹⁴⁾ »κυρίου«.

Ο τύπος οὗτος, ἄλλοτε ὀλιγώτερον καὶ ἄλλοτε περισσότερον ἔξειλιγμέ-

¹³⁾ Η προέλευσίς του δίδεται σαφῶς ἀπὸ τὴν περιγραφὴν κατὰ τὸν Β κατάλογον (σελ. 76 ἀρ. 1), ἡ ὅποια ἔχει ως ἔξης : «Κορμὸς (ὑψ. 0, 58) ἀνδρικοῦ ἀγάλματος φέροντος (ἐννοεῖ : ἴματιον). Τὸ δεξιὸν ἥμισυ στῆθος γυμνόν. Κεφαλή, χεῖρες καὶ πόδες ἐλείπουσιν. Εὐρέθη ἐν Τουρκικῷ χωρίῳ περὶ τὴν Ραιδεστόν».

¹⁴⁾ Προβλ. Löwy, Die Typenwanderung. Arch. Jahrbuch XII σ. 293.

Μάρθα
Προκοννήσου
(νυσί¹
Μαρθαρά)
στην Προ-
δοντίδα)

ΣΕΛΙΔΑ 13 Ο Νεαρός της Ραιδεστού

ΣΕΛΙΔΑ 14

ΣΕΛΙΔΑ 15

ΣΕΛΙΔΑ 16

νος, εἶναι ἀρχετὰ γνωστὸς ἀπὸ διάφορα εὑρήματα ἐκ Κύπρου,¹⁵⁾ ἀπὸ τὸν κοῦρον τῆς Σάμου,¹⁶⁾ ἀπὸ μίαν κεφαλὴν κούρου τοῦ Μουσείου τοῦ Βερολίνου ἐν Περίνθῳ,¹⁷⁾ ἀπὸ μίαν ἄλλην τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν Ραιδεστῷ,¹⁸⁾ ἀπὸ τὸ ἀνάγλυφον τῆς βάσεως κίονος τοῦ Ἀρτεμισίου τῆς Ἐφέσου,¹⁹⁾ ἀπὸ τοῦ ὑπὸ ἀρ. 633 κοῦρον τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως.²⁰⁾ Ἐδῶ ἀνήκει καὶ ὁ μικρὸς χαλκοῦς Διόνυσος τῆς Μοδένας.²¹⁾ Πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὁ Αἰάνης τῆς Σάμου²²⁾ ἢ ὁ Χάρης καὶ τὰ ἄλλα δμοια τῆς Μιλήτου,²³⁾ ἐὰν ἀποβλέψῃ τις εἰς τὴν τεχνοτροπίαν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ ἐνδύματος αὐτῶν, τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ κοῦροι καθήμενοι.

Τὸ ἔνδυμα, τὸ δποῖον διακρίνει τὸν τύπον τῶν ἀνω κούρων ἀπὸ τοὺς γυμνοὺς τοιούτους, εἶναι συνάμα καὶ τεκμήριον τῆς Ἰωνικῆς αὐτοῦ καταγωγῆς: Οἱ Ἰωνεῖς, οἱ δποῖοι ἔνεκα ἐπιδράσεως τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς ἀπέδιδον μεγάλην σημασίαν²⁴⁾ εἰς τὴν περιβολήν, φυσικὸν ἦτο νὰ ἀπασχοληθοῦν ἐνωρὶς μὲ τὸ ἔνδυμα καὶ εἰς τὴν τέχνην των²⁵⁾ ἐν ἄκρᾳ ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Δωριεῖς, οἱ δποῖοι ὡς θαυμασταὶ μᾶλλον τῆς σωματικῆς ὁώμης προτιμοῦσαν καὶ εἰς τὴν τέχνην αὐτῶν τὸ γυμνὸν ὅπως καὶ εἰς τὰς παλαιότερας.

¹⁵⁾ Perrot et Chipiez, Hist. de l'art III σ. 539 εἰκ. 365. W. Deonna, Les Apollons archaïques σ. 237 n° 140. Ohnefalsch—Richter, Kypros XLII, 4. 7. ‘Ομοίως τὸ μετ' ἐπιγραφῆς XLII, 8α καὶ 8β = Mures—Ohnefalsch—Richter, Catalogue n° 5009. De Ridder, Collection Lelercq, Les antiquités Cypriotes σ. 40 Πίν. I. Ἐκ Κύπρου ἐπίσης ὁ κοῦρος τοῦ Λούθρου: Φωτογρ. Alinari n° 23860.

¹⁶⁾ Wiegand, Ath. Metteil. XXI σ. 87—88.

¹⁷⁾ Beschreibung n° 538.

¹⁸⁾ Mendel, Catalogue des sculptures gr. et rom. du Musée de Constantinople II n° 530.

¹⁹⁾ Murray, Journ. Hellen. Stud. 1889 6. 9 Πίν. III.

²⁰⁾ Dickins, Catalogue of Acropolis Museum.

²¹⁾ Einzelanfnahmen n° 1954—1955.

²²⁾ Wiegand, Ath. Mitt. XXI.

²³⁾ Rayet—Thomas, milet et le golfe latmique σ. 25 κ. ἔ.

²⁴⁾ Προβλ. Θουκυδ. I, 6, 3-5, δόπου χαρακτηρίζεται ἡ κοινωνία τῶν χρόνων περίπου τῆς ἀρχαικῆς τέχνης «Ἐν τοῖς πρῶτοι Ἀθηναῖοι καὶ ἀνειμένη τῇ διαίτῃ εἰς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς τῶν εὐδαιμόνων οὐ πολὺς χρόνος ἐπειδὴ κιτῶνάς τε λινοὺς ἐπαύσαντο φοροῦντες καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐνέρσει κρωβύλου ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν. Ἀφ' οὗ καὶ Ἰώνων τοὺς πρεσβύτερους ἐπὶ πολὺ αὖτη ἡ σκευὴ κατέσχε. Μετρίᾳ δὲ αὖ ἐσθῆτι πρῶτοι Λακεδαιμόνιοι ἔχοντας τοῦ γυμνάζεσθαι ἥλείψαντο»—“Ισως ἀντιθέτως πρὸς ὅσα λέγονται ἐνταῦθα, καὶ τῶν Ἀθηναίων ἡ ἀνειμένη δίαιτα ὀφείλεται εἰς τὴν πρὸς τοὺς Ἰωνας καὶ τὴν Ἀνατολὴν ἐπικοινωνίαν αὐτῶν.

²⁵⁾ Προβλ. Winter, Griechische Kunst Gericke-Norden, Einleitung II 6. 148. De Kidder-Deonne, L'art en Grèce 6. 255.

Ἄλλὰ καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν Ἰώνων καλλιτεχνῶν, τὸ ὅποιον εἶνε καὶ τῆς καθόλου τέχνης τὸ πνεῦμα, τὸ γυμνὸν σῶμα ἀποτελεῖ τὸ κύριον, ἢ δὲ περιβολὴ δευτερεῦον πλαστικὸν στοιχεῖον, ὅπερ ὑποτάσσεται εἰς ἔκενον: τὸ ἔνδυμα ἔρχεται νὰ κόσμησῃ, ὅχι δὲ καὶ νὰ ἔξαφανίσῃ τὰς γραμμὰς καὶ τὴν κίνησιν τοῦ σώματος, τὴν ζωήν.

Εἰς τὸ πρόβλημα τοῦτο, τὸ ὅποιον ὅρθως ἀντιλαμβάνονται καὶ θέτουν οἱ Ἱωνες καλλιτέχναι διὰ νὰ ἀπασχολήσουν ὅλην τὴν μετέπειτα τέχνην μέχρι τῶν Μοιρῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος ἢ τῆς ἐν Κήποις λεγομένης Ἀφροδίτης ἢ τῶν Νικῶν τοῦ Θωρακείου τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης Ἀθηνᾶς — εἰς τὸ πρόβλημα τοῦτο οἱ ἔδιοι εὑρίσκουν καὶ τὴν πρώτην λύσιν: διὰ τῆς περισφύγεως καὶ ἐπικολλήσεως τῶν λεπτῶν ἔνδυμάτων ἐπὶ τοῦ σώματος ὅχι μόνον δὲν ἔξαφανίζονται ὑπὸ τὰς πτυχάς, ἀλλὰ καὶ ἔξαίρονται μὲ ἀφελῆ ἐπίδειξιν αἵ πρὸς τὰ ὅπίσω καὶ πρὸς τὰ ἔμπρὸς λ., χ. καμπυλότητες τῶν κορῶν καὶ τῶν κούρων ἢ ὅτι ἄλλο τῶν κούρων πιέζεται ὑπὸ τὸ ἔνδυμα.

Αὗτὰ πλὴν τοῦ τεχνικοῦ χαρακτῆρος τῶν ἔνδεδυμένων κούρων, ὅστις ἀναντιρρήτως εἶναι Ἰωνικός, συμβαίνει καὶ νὰ προέρχωνται ὅλοι ἀπὸ τὴν περιοχὴν τῆς Ἰωνίας ἢ ἀπὸ ἄλλους τόπους, οἱ ὅποιοι ἦσαν ὑπὸ τῆς Ἰωνικῆς τέχνης τὴν ἐπίδρασιν²⁶⁾, μόνον δὲ περὶ δύο ἔξι αὐτῶν, περὶ τῆς κεφαλῆς δηλ. τοῦ Μουσείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς τοῦ Μουσείου τοῦ Βερολίνου ἔχει ἐγερθῆ ἀμφισβήτησις²⁷⁾, ἀν ἀληθῶς προέρχωνται ἐκ Ραιδεστοῦ καὶ Περινθου. Ἄλλ' ἐὰν ληφθῇ ὑπὸ ὅψιν ὅτι ἡ Ραιδεστὸς (παλαιότερα Βισάνθη²⁸⁾) καὶ ἡ Πέρινθος, ὅπως καὶ ἡ Βιζύη καὶ αὐτὴ ἡ Προκόννησος μὲ τὸ φημισμένο τῆς μάρμαρον²⁹⁾ καὶ πολλαὶ ἄλλαι πόλεις τῆς Θράκης, εἶναι ἀποικίαι³⁰⁾ Ἰωνικαί, καὶ ὅτι ἀμφότεραι αἵ ἐν λόγῳ κεφαλαὶ εἶναι ἀπὸ προκοννήσιον μάρμαρον εἰργασμέναι, πρὸς δὲ τούτοις ὅτι καὶ ἄλλα Ἰωνικὰ ἔργα ἀσφαλῶς εἰς τὴν Θράκην ἔχουν εὑρεθῆ, ὅπως λ. χ. ὁ ἡμέτερος κοῦρος τῆς Ραιδεστοῦ καὶ ἡ κόρη τῆς Βιζύης, — ἀν ὅλα ταῦτα ληφθοῦν ὑπὸ ὅψιν, αἱ ἀμφιβολίαι περὶ τῆς ἐκ Θράκης προελεύσεως καὶ τῶν κεφαλῶν τούτων μένουν ἀνευ βάσεως.

²⁶⁾ Περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς Ἰωνικῆς τέχνης εἰς τὴν Κύπρον πρβλ. Picard, Historie de la sculpt. I 216 καὶ 299.

²⁷⁾ Mendel Cataolgue des sculpt. gr. et rom. du Musée de Constantinople. II 6· 239. Αἱ ὑποψίαι του στηρίζονται εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι αἱ περὶ προελεύσεως τῶν κεφαλῶν τούτων πληροφορίαι ὀφείλονται εἰς τὸν Dethier. ὁ ὅποιος πραγματικῶς μέχρις ὀφείλεται τῷ θράκην κούρον τῆς Ζωῆς του συνέχει τὴν Ραιδεστὸν μὲ τὴν Ρόδον.

²⁸⁾ Πτολεμ. Γεωγρ. III, 11, 6.

²⁹⁾ Στράβ. VII 331 fr. 56 XIII 587-588

³⁰⁾ Περὶ ἀποικιῶν τῶν Ἰώνων τῆς Σάμου εἰς τὴν Θράκην πρβλ. Pauly Wissowa Real Enzyklopädie IA, 2 σελ. 2203

Περὶ τοῦ κούρου τῆς Ραιδεστοῦ πρέπει ἴδιαιτέρως νὰ παρατηρηθῇ ὅτι ὡς περίβλημα ἔχει μόνον τὸ ἴματιον, διαφέρων κατὰ τοῦτο τῶν ἄλλων οἱ δποῖοι φέρουν ὑπ' αὐτὸν καὶ χιτῶνα. Ὡσαύτως ἡ κόμη ἐν συγκρίσει λ.χ. πρὸς τὸν κοῦρον τῆς Σάμου κατέρχεται χαμηλότερον συγκλίνουσα πρὸς τὸ τέρμα καὶ ἐν γένει εἶνε κᾶπως διαφορετικὰ εἰργασμένη.

Πρὸς τὸν τελευταῖον τοῦτον παραβαλλόμενος, ἀν καὶ ἔχῃ κοινὰ πρὸς αὐτὸν τοὺς εὑρεῖς ὕμους καὶ ἵσως καὶ τὸν βραχὺν λαιμόν, ἀν ἐπιτρέπεται νὰ κρίνωμεν ἀπὸ τὴν θέσιν καὶ τὸ σχῆμα τοῦ σπασίματος, διὰ τὴν φυσικωτέραν ὅμως διάταξιν τῶν πτυχῶν τοῦ ἴματίου καὶ τὴν ἐλευθερωτέραν ἐν γένει στάσιν φαίνεται μᾶλλον ἔξειλιγμένου τύπου. Παραβαλλόμενος τούναντίον πρὸς τὸν τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως, δίδει τὴν αὐτὴν περίπου ἐντύπωσιν, τὴν δποίαν δίδει ἡ κόρη τῆς Βιζύης παραβαλλομένη πρὸς τὴν τοῦ Ἀντήνορος.